

Riktlinjer för direktupphandling

Antagna av Knivsta kommunstyrelse 2022-02-28

Dokumenttyp:	Styrdokument
Diarienummer:	KS-2022/65
Beslutande instans:	Kommunstyrelsen
Beslutsdatum:	2022-02-28
Giltighetstid:	Tills vidare
Aktualitetsprövning:	2026
Dokumentansvarig:	Upphandlingschef

Inledning

Dessa riktlinjer innehåller anvisningar för hur direktupphandling ska genomföras i Knivsta kommun.

Med direktupphandling avses ett förfarande för tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal utan krav på att den upphandlande organisationen först ska informera om sin avsikt att upphandla genom en annons om anbudsinfordran.

När är det tillåtet att direktupphandla?

Vid en direktupphandling finns inga formkrav på hur upphandlingen ska genomföras. Den vanligast förekommande situationen då direktupphandling kan användas är då det som ska köpas har ett lågt värde.¹

Direktupphandling kan även användas om det finns synnerliga skäl, om det finns tekniska och konstnärliga skäl samt vid ensamrätt, synnerlig brådska, tilläggstjänster och upprepning av tjänster.

Dessa riktlinjer reglerar direktupphandlingar som görs när upphandlingens värde är lågt. I övriga fall då direktupphandlingar behöver genomföras ska detta stämmas av med kommunens upphandlingsenhet, men bör användas restriktivt.

Om verksamhetens eller kommunens behov är löpande och på ett par år överskrider beloppsgränsen för direktupphandling ska övervägas att istället upphandla ett ramavtal med annonserat förfarande.

Viktigt att tänka på vid direktupphandling

Om det som ska köpas redan omfattas av ett ramavtal ska avrop i första hand göras från ramavtalet.

När man beräknar värdet för direktupphandlingen ska den totala kostnaden för köpet beräknas och omfatta hela avtalets löptid. Även optioner och förlängningsklausuler ska räknas in som om de kommer att utnyttjas. Det är inte tillåtet att dela upp köpet i delar i syfte att värdet på det enskilda köpet ska understiga beloppsgränsen.

Direktupphandling får genomföras enligt anvisningarna nedan, under förutsättning att ramavtal inte finns och att nedanstående beloppsgränser inte överskrids.

¹ För närvarande (februari 2022) gäller följande direktupphandlingsgränser, exklusive moms: Varor och tjänster: 700 000 kr, Byggentreprenader: 700 000 kr, Sociala- och andra särskilda tjänster: 7 802 550 kr.

Vem har rätt att direktupphandla?

Om inte annat framgår av delegationsordningen har alla medarbetare med budgetansvar rätt att göra en direktupphandling, eller ge någon annan i uppdrag att genomföra en direktupphandling.

Genomförande av direktupphandling

All upphandling enligt nedan ska ske med beaktande av de EU-rättsliga principerna för offentlig upphandling, dvs. likabehandlingsprincipen, principen om icke diskriminering, transparens och proportionalitetsprincipen samt principen om ömsesidigt erkännande.

Valet av leverantör ska alltid göras på objektiva och affärsmässiga grunder.

Hur direktupphandlingen ska genomföras i övrigt varierar från fall till fall, bl. a beroende på värdet. I Knivsta kommun gäller nedanstående:

Avtalsvärde understigande 100 000 kr

Om direktupphandlingens värde är mindre än 100 000 kr väljer den som upphandlar själv

- hur inköpet ska konkurrensutsättas, antingen genom ett antal telefonsamtal eller via e-post.
- om direktupphandlingen ska genomföras muntligen eller skriftligen och hur det ska gå till.
- om avtal ska tecknas eller inte.

Hanteringen ska alltid ske på det sätt som är mest lämpligt i det enskilda fallet, och kunna motiveras utifrån perspektivet att kommunen måste säkerställa att man får värde för pengarna.

Även vid direktupphandlingar av mindre värde bör möjligheterna till konkurrensutsättning beaktas.

Köpet ska dokumenteras på ett lämpligt sätt (exempel på dokumentation är skriftliga beställningar, offert, avtal, fakturor etc.)

Avtalsvärde överstigande 100 000 kr, men understigande 700 000 kr²

Om direktupphandlingens värde är högre än 100 000 kr, men understiger 700 000 kr.

- ska, om möjligt, minst tre leverantörer bjudas in att lämna offert. Undantag från regeln ska motiveras skriftligen.

² Direktupphandling av varor, tjänster och byggentreprenader (med undantag för sociala tjänster och andra särskilda tjänster) får göras om värdet av upphandlingen understiger 700 000 kronor

- ska direktupphandlingen genomföras skriftligen, både offertinbjudan och offerter ska vara skriftliga.
- ska val av leverantör motiveras utifrån i anbudsinbjudans angivna kriterier, och beslut ska även meddelas de anbudsgivare som ej antagits.³
- ska direktupphandlingen dokumenteras och diarieföras.
- ska skriftligt avtal med leverantör tecknas, och diarieföras med ett separat diarienummer.

Avtalsvärde överstigande 700 000 kr⁴

Om direktupphandlingens värde är högre än 700 000 kr.

- ska upphandlingsenheten kontaktas inför genomförandet av direktupphandlingen
- ska direktupphandlingen genomföras i upphandlingssystemet Mercell Tendsign
- ska, om möjligt, minst tre leverantörer bjudas in att lämna offert. Undantag från regeln ska motiveras skriftligen.
- ska annonsering av upphandlingen övervägas.
- ska direktupphandlingen genomföras skriftligen, både offertinbjudan och offerter ska vara skriftliga.
- ska val av leverantör motiveras utifrån i anbudsinbjudans angivna kriterier, och beslut ska även meddelas de anbudsgivare som ej antagits.⁵
- ska direktupphandlingen dokumenteras och diarieföras.
- ska direktupphandlingen efterannonseras.
- ska skriftligt avtal med leverantör tecknas, och diarieföras med ett separat diarienummer.

Näringslivet i kommunen

Om det finns lämpliga, lokala leverantörer ska en inbjudan att lämna offert skickas till dessa.

Om direktupphandlingen annonseras ska de lämpliga, lokala leverantörerna informeras om den pågående direktupphandlingen, samt hur de gör för att delta.

³ Utvärderingsprincip kan vara lägsta pris eller enligt principen om det ekonomiskt mest fördelaktiga, med kriterier såsom anbudspris, bedömning av arbetsprover, bedömning av referenser, bedömning av meritförteckningar, leveranstid/leveransvillkor etc.

⁴ Direktupphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster får göras om värdet av upphandlingen understiger 7,8 miljoner kronor

⁵ Utvärderingsprincip kan vara lägsta pris eller enligt principen om det ekonomiskt mest fördelaktiga, med kriterier såsom anbudspris, bedömning av arbetsprover, bedömning av referenser, bedömning av meritförteckningar, leveranstid/leveransvillkor etc.

Agenda 2030

Agenda 2030 är en agenda för förändring mot ett hållbart samhälle som innehåller 17 globala mål för en hållbar utveckling. Knivstas Kommunfullmäktige har beslutat att arbeta aktivt för att uppfylla de globala målen vilket innebär att Agenda 2030 är en del av kommunens styr- och ledningssystem och därigenom genomsyrar alla kommunens verksamheter.

Upphandling kan verka som ett styrmedel för att nå de globala målen. För att främja detta ska kommunen överväga vilka krav kopplade till hållbarhet som kan ställas i direktupphandlingen. Med hållbarhet avses miljömässig hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och social hållbarhet.

Diarieföring

För direktupphandlingar över 100 000 kr ska direktupphandlingen dokumenteras med hjälp av ”Blankett för dokumentation av direktupphandling”, och där anteckna skälen för sina beslut och annat av betydelse i direktupphandlingen. Blanketten ska registreras i särskild angiven dokumentkategori.

Förutom ”Blankett för dokumentation av direktupphandling” ska offertförfrågan, offerter, beslut om tilldelning och annan dokumentation av betydelse diarieföras i kommunens ärendehanteringssystem.

Efterannonsering

För direktupphandlingar över 700 000 kr ska direktupphandlingen efterannonseras.

Direktupphandlingarna ska efterannonseras i en registrerad annonsdatabas och görs via kommunens upphandlingsverktyg Mercell Tendsign.

Avtalsdatabas

Kommunövergripande avtal, avtal som löper under en längre period och avtal av allmänt intresse och högre värde ska publiceras i kommunens avtalsdatabas och finnas tillgänglig på Navet.

Genom att registrera avtalet i avtalsdatabasen finns det möjlighet att få stöd med automatiska påminnelser då det är dags för t ex uppföljningsaktivitet och avtalsförlängningar.

Om ni behöver hjälp att publicera avtal i avtalsdatabasen, hör av er till upphandling@knivsta.se.

Mer information

För information om direktupphandling kan ni läsa vidare på upphandlingsmyndighetens hemsida om direktupphandling ⁶

Om ni behöver hjälp att genomföra er direktupphandling eller önskar stöd i processen, hör av er till upphandling@knivsta.se.

⁶ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/block-startsida/direktupphandling/>.